

For ikke længe siden dukkede en pressemeddelelse op i mailboksen: “One US writer’s war on language: from the Bronx to the Académie française.”¹ Afsenderen var ikke helt klar, formålet heller ikke åbenbart, og hvordan den havde fundet sin vej helt til Aarhus Universitet endnu mindre. Udsagnet var derimod ikke til at tage fejl af: Den unge fransk-amerikanske forfatter Mickael Korvin havde taget kampen op mod den forstokkede franske tradition og var på nippet til at blive valgt ind i det prestigefyldte franske akademi, der gennem århundreder har fastsat reglerne for den rette brug af det franske sprog.

Og netop sproget er målet. Korvin har udviklet sin egen franske retstavning, der gør op med den, ifølge ham, krukede og unødigt komplicerede franske grammatik for, som han udtrykker det: “vores grammatiske regler er blandt de mest drakoniske i sprogenes historie” (Korvin 2012b). Hans version erstatter alle de forskellige stavemåder af den samme lyd med en enkelt stavemåde (*é, ais, ait, aie* bliver for eksempel alle til *et*), dobbeltkonsonanter erstattes af stort bogstav og alle det franske sprogs accenter (` ^ ´), der er så besværlige på internettet, afskaffes. Et radikalt forslag, der ville resultere i et forandret fransk skriftbillede: “En nouvo franSet grammairre s écrit graMair par exemple” (Korvin 2012b).

Korvins kritik er ikke uden merit. Ikke bare kan den franske retstavning være besværlig, den er utvivlsomt også baseret på en kulturelt elitær tradition. Den kunne faktisk have set anderledes ud. Da César-Pierre Richelet i 1680 udgav den første franske ordbog, var det med en retstavning, der lagde sig langt tættere op af det talte sprog, men akademiet ville det anderledes: “Selskabet erklærer, at det ønsker at følge den gamle stavemåde, der adskiller lærde mænd fra ignoranter og simple kvinder,”² som det hedder med direkte reference til Richelet i forarbejdet til det franske akademis første ordbog fra 1694. Der er, om man kan lide det eller ej, en indbygget arrogance i det franske, som kan være problematisk ikke bare i forhold til internettet og i forhold til at følge med sprogets udvikling, men også når det gælder den fleksibilitet, som er nødvendig for et sprog, der skal fungere som medie for fransktalende over fem kontinenter.

På den anden side er det franske et levende sprog med en litteratur, der, som dette nummer af *Passage* bevidner, måske er mere mangfoldig end nogensinde før. Nok er sproget konservativt og regelbundet, men det er måske netop den kontinuitet, som dette resulterer i, der gør det muligt for så mange, fra så mange steder i verden, at gøre det til deres eget, idet de skriver sig ind i og op imod denne tradition. Retstavningens stregthed er i hvert fald ikke nogen forhindring for, at Christophe Tarkos, som det ses på forsiden af dette hæfte, kan skabe sig et par litterære balder (*fesses*), der elegant spiller årsag (*cause*) og virkning (*causé*) ud mod hinanden med en forskel produceret af en enkelt lille accent. Et litterært Venn-diagram, der stiller spørgsmålet, hvad fællesmængden er mellem de to størrelser logisk, korporligt og grammatisk. Svaret blaffer i vinden, men det er heller ikke vigtigt. Det afgørende er, at Tarkos og mange andre uhæmmet og fantasifuldt gradbøjer og udvikler det franske på baggrund af traditionen.

Det er derfor tvivlsomt, om Korvin får held med sit forehavende. Også fordi det kan være svært at se ideen i en række af hans ræsonnementer. Hvorfor skulle det

eksempelvis være mere og mere effektivt at skrive med stort frem for med dobbeltkonsonant? Og når Korvin i sin pressemeddelelse praler med kun at have fået to stemmer mindre end forfatteren Gonzague Saint-Bris i afstemningen om en ny kandidat til at optage det sæde i akademiet, der er blevet ledigt efter Jean Dutourds død, falmer udsagnet måske en smule, når man opdager, at Saint-Bris fik netop to stemmer. Det mest bemærkelsesværdige ved Korvin er måske i virkeligheden, at han har haft så stort held med at skabe opmærksomhed om sit projekt. Provokationen har skaffet ham en fast plads hos *L'Express* (og nu også omtale i *Passage*) til trods for, at han som forfatter er ganske ukendt. Når han formår det, er det selvfølgelig, fordi han rammer ned i en række af de diskussioner, som foregår i Frankrig i disse år.

Hans kritik og hans eksempel belyser derfor også en række af de problematikker, der vil gå igen i bidragene til dette nummer af *Passage*, der alle diskuterer de problemer, der optager den nyeste franske litteratur og de potentialer, den tilbyder. I det første bidrag diskuterer Mads Anders Baggesgaard således konflikten mellem historie og nutid, sådan som den kommer til udtryk i den række af 'tilbagevendinger', som kendetegner den nye franske litteratur og receptionen af den. Hans Peter Lund griber i sit bidrag fat i en enkelt af disse, nemlig det 'reelles' tilbagekomst i den franske litteratur under betegnelsen *postrealisme*, eksemplificeret hos en række af de mest fremtrædende yngre franske forfattere. I Louise Højgaard Marcussens bidrag er det den nyeste poesis relation til traditionen, der undersøges, her med udgangspunkt i termen *postpoesi* og eksemplificeret ved læsninger af værker af allerede nævnte Tarkos og Franck Leibovici.

De udviklinger, der i dag foregår i den franske litteratur, er jo imidlertid ikke kun knyttet til en refleksion over historien og forholdet til den, men er også provokeret af de mediale og globale forandringer, der, som Korvin også gør opmærksom på, udfordrer både skrift og litteratur. Sébastien Doubinsky beskriver således i et kort essay de forsøg med nye publikationsformer, som specielt internettet har muliggjort, og de muligheder disse giver litteraturen. Og Lisbeth Verstraete Hansen gransker de diskussioner om den franske litteraturs muligheder på globaliserede vilkår, som de seneste år er blevet ført under betegnelsen *littérature monde*, ved at kontrastere de teoretiske positioneringer med en læsning af Alain Mabanckous roman *Verre Cassé*. Steen Bille Jørgensens bidrag introducerer til den nyere franske litteraturteori, som på en langt mere diskret måde end den 'franske teori', vi er bekendt med, forsøger at tage vare på litteraturen og forstå den ud fra dens relationer til læseren og til en verden i forandring. Sådanne tilgange ses i Christian Prigents essay "Overgearet toning", som vi har oversat til lejligheden.

Vi håber, at dette nummer af *Passage* kan give inspiration til dem, der måske ikke er så bekendt med den nyeste franske litteratur, og kvalificeret diskussion for dem, der ikke er bange for en accent eller to.

Illustrationerne til dette nummer stammer fra Christophe Tarkos: *Le baroque*, Paris: Al Dante, 2009. Danske oversættelser findes på side 92.

Noter

- 1 Pressemeldelsen kan findes online på <http://www.presswire.com/pr/mickaelkorvin/Korvin.pdf> (25/05/12).
- 2 François Eudes de Mézeray *Cahiers de remarques sur l'orthographe française* (1673). Her citeret fra Marty-Laveaux 1863, ix.

Litteratur

L'Académie française (1694): *Le dictionnaire de l'Académie française, dédié au Roy*, Paris: Jean-Baptiste Coignard, *Gallica Bibliothèque Numérique*, Bibliothèque nationale de France.

Korvin, Mickael (2012a): *Journal d'une cause perdue*, Paris: Books on demand.

Korvin, Mickael (2012b): "J'ai l'immense honneur de présenter ma candidature au fauteuil de Jean Dutourd" i *L'Express Culture*, lexpress.fr, 30/03/12.

Korvin, Mickael (2012c): "Une réforme ambitieuse de la langue française est nécessaire à sa survie" i *L'Express Culture*, lexpress.fr, 26/04/12.

Marty-Laveaux, Charles Joseph (red.) (1863): *Cahiers de remarques sur l'orthographe française*. Paris: Jules Gay, *Google Books*, Google.

Richelet, César-Pierre (1680): *Dictionnaire françois*, Geneve: Jean Herman Widerhold, *Gallica Bibliothèque Numérique*, Bibliothèque nationale de France.